

طرح نامه

نوای فرهنگ و ادب

پیشنهاد دهنده

دفتر آموزش های شهروندی و مهارت های
اجتماع محور

1396

نوای فرهنگ و ادب

پویش تکریم اخلاق در جامعه دانشگاهی

مقدمه

یکی از مهمترین بخش های زندگی اجتماعی افراد، کمیت و کیفیت روابط اجتماعی است. شکل گیری تعاملات اجتماعی در قالب روابط بین فردی ملزم به رعایت الزامات اخلاقی، اجتماعی و روانی مختلفی است که از سوی جامعه تعیین شده و مورد توافق جمعی قرار گرفته است. عدم رعایت الزامات علاوه بر پیامدهای منفی در سطح اجتماع مانند افزایش خشونت های کلامی و غیر کلامی، کاهش هم بستگی اجتماعی، منفعت طلبی افراطی و غیره منجر به پیامدهای ناگوار در سطح فردی مانند اختلالات روحی و ارتباطی می شود. دانشگاه به عنوان یکی از مهمترین نهادهای آموزشی و اجتماعی که جامعه پذیری ثانویه در آن صورت می گیرد وظیفه آموزش الزامات را بر عهده دارد تا انواع روابط اجتماعی را در سطح دانشگاه میان دانشجویان و اساتید و کارکنان کیفیت بخشیده و با ترویج آنها موجب تقویت سطح کیفی زندگی فردی افراد در خارج از دانشگاه گردد.

از این رو دفتر آموزش های شهروندی و مهارت های اجتماع محور دانشگاه فردوسی مشهد به عنوان متولی اصلی آموزش های شهروندی با شناسایی الزامات کیفیت بخشی به روابط اجتماعی و شناسایی شاخص های عملیاتی آنها، مجموعه برنامه های ترویجی با عنوان نوای فرهنگ و ادب در قالب پنج پویش^۱ اصلی ارائه می کند که در ذیل به قالب اصلی این طرح و جزئیات بیشتر اشاره می شود.

^۱ منظور از پویش، تدوین و توزیع پیام های هم آهنگ در راستای ترویج فرهنگ نوع دوستی با هدف کیفیت بخشی به روابط اجتماعی در سطح دانشگاه می باشد.

طرح مساله

دفتر آموزش های شهروندی و مهارت های اجتماع محور با هدف اصلی بهبود توانمندی ها و مهارت های اجتماعی در ذیل معاونت فرهنگی، اجتماعی و دانشجویی دانشگاه فردوسی مشهد در سال ۱۳۹۵ ایجاد گردید. این دفتر با تعهد بر انجام خدماتی از جمله برنامه ریزی و اجرای کارگاه ها، دوره های آموزشی و برنامه های ترویجی با همکاری واحدهای درونی سازمان و نهاد های بیرونی با موضوع آموزش های شهروندی و مهارت های اجتماع محور در راستای توانمند سازی شهروندان به معنای عام کلمه و دانشجویان به معنای خاص کلمه با چهار هدف بنیادی زیر شروع به فعالیت کرده است.

اهداف بنیادی

- ❖ گسترش روحیه مشارکت و همکاری
 - ❖ ارتقاء مهارت ها و آگاهی ها نسبت به حقوق و تکالیف شهروندی
 - ❖ بهبود رفتار شهروندی (اعم از جنبه های سازمانی و نیز ابعاد فراگیر این مفهوم)
 - ❖ افزایش توان گفت و گوی خلاق و سازنده
- در راستای تحقق اهداف مذکور و با توجه به وظایف مدون دفتر آموزش های شهروندی و مهارت های اجتماع محور برنامه های ترویجی از جمله نوای فرهنگ و ادب توسط شورای برنامه ریزی این دفتر طرح ریزی شده است.
- این طرح در قالب تدوین و توزیع پیام های هم آهنگ در راستای ترویج فرهنگ نوع دوستی و تکریم اخلاق در روابط اجتماعی درون و بیرون دانشگاهی برگزار می گردد. این پیام ها در پنج پوشش اصلی هدف گذاری شده اند که عبارت است از موارد زیر است:

- پوشش سلام
- پوشش لبخند
- پوشش همزبانی
- پوشش همدلی
- پوشش همراهی

دست آورد قابل انتظار از اجرای این طرح، تقویت تعاملات اجتماعی به عنوان اصلی ترین عنصر زندگی جمعی است. شاید تشریح آغاز یک تعامل اجتماعی با لحاظ کردن این گونه الزامات اخلاقی مانند سلام و لبخند در نگاه اول ساده و بدیهی انگاشته شود اما تجربه های روزمره بسیاری از ما دربرگیرنده این واقعیت است که چنین مواردی منحصر به آشنایان و دوستان می شود. در حالی که حصول مواهب فرهنگی و اجتماعی ملموس و مؤثر در این زمینه، مستلزم فراگیر شدن چنان مواجهاتی مابین عموم کنشگران حاضر در یک قلمروی اجتماعی مانند دانشگاه است. به عبارت دیگر تعدد قابل ملاحظه از هم گذشتن های روزمره، فرصت بالقوه ای برای ارتقای سطح تولید خیر جمعی، در فضای اجتماعی و فرهنگی دانشگاه است که فعال سازی آن نیازمند انگیزه بخشی ها و جلب توجهات در قالب هایی همچون طرح پیشنهاد شده حاضر است. از سوی دیگر ایجاد فضای ارتباطی مشترک میان طرفین تعامل که با الزاماتی مانند تبادل سلام و لبخند آغاز می شود برای تثبیت و اثر بخشی مضاعف، مستلزم پیگیری از طریق پیموده شدن قدم های مکملی شامل همزمانی، همدلی و همراهی دارد.

همچنین این طرح در راستای دست یابی به تعدادی از اهداف و مأموریت های معاونت فرهنگی و اجتماعی و دانشجویی دانشگاه پیشنهاد می شود که به قرار زیر است:

- برنامه ریزی و تلاش در جهت توسعه بصیرت و نگرش ها و توانمندی های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اخلاقی اعضا به ویژه دانشجویان از طریق برگزاری دوره ها، سمینارها و جلسات آموزشی و ترویجی
- رصد وضعیت کلی فرهنگی، اجتماعی و تربیتی و سیاسی دانشگاه و نیز فرصت های ترویج و تسهیل فعالیت ها و ارتباطات فرهنگی اجتماعی
- تطبیق و اجرای سیاست های راهبردی شورای عالی انقلاب فرهنگی و ستادهای تعمیق و گسترش فرهنگ و مبانی اسلام در دستگاه ها در حوزه مسائل فرهنگی اجتماعی و دانشجویی دانشگاه

طرح کار

▪ قالب های اجرایی

در این طرح، پویش های تکریم اخلاق به دو شکل اجرایی پیشنهاد می گردد:

۱- کلاس های هنری و ترویجی خطاطی با محتواهای اخلاقی برگزار می شود. در این دسته از کلاس ها تأثیر آموزش های اخلاقی به علت شکل پیاده سازی آن که از ابزار آموزش خط استفاده می شود بسیار عمیق تر از سایر ابزارها است زیرا خطاطی به علت ویژگی ذاتی خود که تامل، صبر و دقت را از هنرجو می طلبد موجب ارتباط گسترده تر عاملیت با موضوع می گردد.

۲- تولید محصولات به شکل تصویر های گرافیکی، کاریکاتور، نقاشی، عکس، خط و غیره با محتواهای تاثیرگذار متنی و غیر متنی ارائه می گردد.

▪ قالب های محتوایی

محتوای پویش های تکریم اخلاق با همکاری شورای تدوین محتوا و با وفاداری به آیه های قرآنی، احادیث، شعرهای فارسی، نثرهای ادبی و حکیمانه، پند ها و توصیه های اخلاقی توسط بزرگان علم و ادب و فلسفه و نکات علمی برخاسته از واقعیت های روز جامعه توسط متخصصان، اندیشمندان، پژوهشگران در قالب های زیر تنظیم می گردد:

- ✓ عبارات^۲ کوتاه تا ۵ کلمه
- ✓ عبارات کوتاه تا ۱۵ کلمه
- ✓ عبارات کوتاه تا ۲۵ کلمه
- ✓ تصاویر گرافیکی، کاریکاتور
- ✓ عکس
- ✓ نقاشی
- ✓ المان های موضوعی

^۲ منظور از عبارات آیه های قرآنی، احادیث، شعرهای فارسی، نثرهای ادبی و حکیمانه، پند ها و توصیه های اخلاقی توسط بزرگان علم و ادب و نکات علمی برخاسته از واقعیت های روز جامعه توسط متخصصان، اندیشمندان، پژوهشگران است.

▪ ابزارهای ارائه محتوا

در این طرح پیشنهاد استفاده از ابزارهای سنتی مانند کلاس های آموزشی، بیلبورد، بروشور، کوتاه نوشت، برچسب، تابلوهای دیواری، پیامک های توماسیونی و تلفنی ارائه می شود. در حال حاضر ابزارهای سنتی پرکاربرد ترین وسایل اطلاع رسانی است. زیرا بر اساس نظر سنجی های به عمل آمده کماکان این دسته از ابزارهای اطلاع رسانی بیشترین اثربخشی را دارند و همچنین دامنه گسترده ای از مخاطبین را شامل می شود.

▪ مخاطبان

مخاطبان اصلی پویش تکریم اخلاق همه دانشگاهیان اعم از اساتید، کارکنان، دانشجویان و نیروهای خدماتی هستند.

▪ بازه های زمانی اجرا

پیش بینی می شود بازه زمانی تولید و توزیع پیام های جدید در هر ماه شمسی است.

▪ همکاران اصلی

- شورای داخلی که شامل کارکنان دفتر آموزش های شهروندی و مهارت های اجتماع محور و مرکز مشاوره و توانمند سازی دانشجویی و کانون های فرهنگی و هنری دانشگاه است وظیفه تدوین قالب های محتوایی را بر عهده دارند.
- شورای تدوین محتوا شامل همه اعضای هیات علمی دانشگاه است. این شورا در پاسخ به فراخوان های گروهی، محتواهای پیشنهادی خود را در قالب های مدون ارائه می دهند.
- شورای نظارت و ارزیابی شامل نماینده نهاد رهبری در دانشگاه، مسئول روابط عمومی و مدیران فرهنگی و اجتماعی ارشد دانشگاه است. این شورا بر محتوای تهیه شده نظارت داشته و جهت رفع نواقص احتمالی نکات ارزشمندی را ارائه می دهند.
- جهت تسریع در اجرای طرح و نظر به تراکم بالای برنامه ها و فعالیت های شورای نظارت و ارزیابی پیشنهاد می شود این شورا نماینده معین جهت حضور و اعلام نظر از طرف شورای تدوین محتوا منتصب کند.

- **مدیران اجرایی** که شامل روابط عمومی دانشگاه و امور پشتیبانی و مسئولان امور عمومی دانشکده ها است با همکاری دفتر آموزش های شهروندی و مدیریت فرهنگی و فعالیت های داوطلبانه، دستورات و هماهنگی های لازم جهت نصب و جمع آوری محصولات را در فضاهای باز و آموزشی و اداری دانشگاه ارائه می دهند.
- **عوامل اجرایی** که شامل نیروهای خدماتی در امور پشتیبانی و امور عمومی هستند وظیفه نصب و جمع آوری محصولات را بر عهده دارند.